

nastala i při této péči. Zůstává mu však regres, když zvíře bylo rozdrážděno jiným, nebo zvířetem jiného. Je i zde tedy uzákoněna zásada ručení za vinu, jen důkazní břemeno je přeneseno na majitele zvířete.

V právu německém § 833 stanovil zásadu bezvýminečného ručení majitele zvířete, avšak novelou z 30. V. 1908 byl zaveden též způsob ručení jako v naší osnově.

Rozsah náhrady škody podle osnovy je však rozšířen také §§ 1308, 1309, jimiž osnova snížila věkovou hranici rozhodnou pro civilní odpovědnost na 7 let. Podle § 1310 může však soudce nalézt dle slušného uvážení jen na částečnou náhradu, nemohl-li nedospělý dopouštěje se škodlivého jednání posouditi, jaké bude míti následky.

Podobně německému právu podle §§ 827 a 828 neručí ten, kdo nedosáhl 7. roku, za škodu jinému způsobenou a podobně i ten, kde nepřekročil 18. roku, nebyl-li při bezprávném činu vědom sobě zodpovědnosti z toho činu.

Objem náhrady škody v případech ručení za výsledek je určen v § 1324, podle nějž. byla-li škoda způsobena ze zlého úmyslu nebo z hrubé nedbalosti, jest poškozený oprávněn žádati plné zadostiučinění, jinak — a to jsou právě případy ručení za výsledek — zpravidla jen odškodnění.

Prenájomný statut mesta Bratislavy.

(Pokus o soustavný výklad.)

Dr. J. P ř e n o s i l (Bratislava).

(Dokončení.)

III.

Rozvázání nájemního poměru se děje dle statutu buď řádnou výpovědí nebo zrušením (zpravidla okamžitým) nájemní smlouvy. Kdy který kontrahent je oprávněn použiti mimořádného práva zrušovacího, jsme ukázali už shora. Zde jen několik slov o řádné výpovědi. Řídí se jednak

- a) p o v a h o u b y t u (rodinné, kancelářské, veřejným účelům sloužící místnosti a pod.), jednak
- b) v ý š k o u č i n ž e a k o n e č n ě i
- c) d o b o u, na kterou byl nájem uzavřen.

Tak p ů l r o č n í výpovědní lhůtu statut předpisuje

1. při bytech privátních, jen když úhrnné roční nájemné přesahuje částku 800.— Kč (§ 5, odst. 1., bod 1.);

2. při místnostech, označených v bodě 2. cit. §, jakými jsou zejména: advokátní kanceláře bez bytu, obchody, obchodní kanceláře a agentury, sýpky a půdy těmto sloužící, stáje, kolny, sklepy (vyjma vinných), pokud tvoří samostatný náj.

objekt a pokud roční nájemné při všech těchto náj. objektech přesahuje obnos 400.— Kč;

3. při lékárnách, veřejných úřadech, pojišťovacích ústavech a poj. agenturách všeobecně a bez ohledu na výši roční činže (bod 3.);

4. při školách a místnostech pro školské účely (bod 4.);

5. při lednicích, stodolách, vinných sklepech, pokud tvoří samostatný nájemný předmět (bod 5.);

6. při všech jiných zde nevzpomenutých a samostatný předmět nájmu tvořících místnostech, pokud roční nájemné činí více než 100.— Kč (bod 6.).

Čtvrtletní výpovědní lhůtu stanoví náj. statut v případech shora uvedených, v bodě

1. — pokud nájemné nepřesahuje 800.— Kč ročně,

2. — pokud nájemné nepřesahuje 400.— Kč ročně,

6. — pokud nájemné nepřesahuje 100.— Kč ročně.

V případech shora, bod 3.—5. je $\frac{1}{4}$ letní výpověď zásadně vyloučena a výše činže je tam nerozhodnou.

Při rozdělení právě uvedeném určuje statut ještě v 2. a 3. bodě § 5 pro ten případ, že by si někdo najal v témže domě buď hned nebo později dvě nebo více místností a výpovědní lhůty byly při nich rozdílné, že platí zásadně vždy výpovědní lhůta delší. Ovšem pokud se k dříve pronajatým (starým) místnostem najmou později ještě další nové místnosti, má se za to, že výpovědní lhůta pro tyto nové místnosti rovná se téže lhůtě, která stranami byla sjednána anebo dle statutu platí pro místnosti staré.

15 denní výpovědní lhůta je podle § 25 při bytech nebo nájmech měsíčních. Pojem těchto bytů nebo nájmu statut blíže nepochybuje. Platí tu teda místní zvyklost, dle níž se těmito byty a nájmy rozumí především byty pro svobodné úředníky, zaměstnance státních, veřejných peněžních a jim podobných úřadů a podniků a j. pod. Ovšem, jak v praxi vidíme, nebudou z měsíčních nájmu vyloučeni ani lidé nesvobodní; tak zejména v době poválečné bytové nouze pronajímaly si takřka napořád nově založené jednotky rodinné výhradně byty měsíční.

Při jiných nájmech, kratších než shora uvedeno, není výpověď vázána na lhůtu žádnou.

Čas, na který je lhůta k výpovědi vázána, statut upravuje v §§ 5, 7, 12, 13 a 25 takto:

Jak pronajímatel tak nájemník mohou dáti řádnou výpověď jen do 9. hodiny 12. dne v započatém čtvrtroku (§ 7, odst. 1.). Při tom výpověď buďž dána tak, aby doba vystěhování padla při bytech s výpovědní lhůtou $\frac{1}{4}$ letní na dni 1. dubna, července a října, s lhůtou $\frac{1}{2}$ letní na dni 1. dubna a října. Výjimku tvoří ledárny a stodoly, které mohou býti vypovězeny jen v říjnu a vyprázdněny v dubnu (§ 12, odst. 1.). V každém případě je vyloučeno dáti výpověď tak, aby doba vystěhování padla na kvartál ledový (§ 12, odst. 2.). Výjimku tvoří opětně tři případy,

a) podle 2. odst. § 7 může pronajímatel vypovědětí nájemníka i k 1. lednu, jestliže tento je v prodlení s placením činže. Tohoto mimořádného práva smí však použití jen do 9. hodiny 12. ledna a jen pokud nájemník do tohoto dne nezaplátil dlužnou činži;

b) podle 1. odst. § 11 může pronajímatel zrušit kdykoliv, tedy i v kvartálu lednovém, náj. smlouvu, jestliže v den splatnosti činže za nové čtvrtletí, jen nájemník dlužen ještě za čtvrtletí předešlé. Ovšem opětně za podmínky, že tohoto práva použil pronajímatel do 9. hodiny 12. dne započatého (lednového) kvartálu;

c) podle 2. odst. § 10 může stejným způsobem rozvázati nájemní poměr i v kvartálu lednovém nájemník, jestliže pronajímatel na oznámení onoho nevypověděl do 8 dnů z domu prostitutky.

Při bytech měsíčních může dáti výpověď kterýkoliv kontrahent jen v prvý nebo šestnáctý den v měsíci a to tak, aby se vystěhování mohlo stát do 9. hodiny následujícího prvoho a šestnáctého dne v měsíci (§ 25). Při bytech a nájmech kratších než jeden měsíc (na př. týdenních nebo bytech ze dne na den) není výpověď vázána na žádnou lhůtu a platí nepochybně ujednání stran nebo místní zvyk, že totiž výpověď dá se počátkem nájemní lhůty (týdne nebo dne).

O době uprázdnění a nastěhování platí podle §§ 5, 16 a 25 náj. statutu toto:

a) nový nájemník má právo žádati, aby mu polovice jím najatých místností stálo k dispozici do 12. hodiny třetího dne náj. kvartálu, zbývající pak místnosti do 12. hodiny šestého dne (§ 16, odst. 1.);

b) stěhuje-li se však starý nájemník sám do uprázdněných už místností, je povinen vyprázdniti dosavadní najatý objekt do 12. hodiny třetího dne náj. čtvrtroku (§ 16, odst. 2.);

c) při místnostech uvedených v § 5 náj. statutu může nový nájemník žádati na dosavadním, aby mu místnosti se ¼letní výpovědní dobou uprázdnil hned v prvý den, místnosti s ½roční výpovědní lhůtou však až třetího dne náj. období. V každém případě vystěhování musí se skončiti do 12. hodiny dne, který byl určen k vystěhování, a to bez ohledu na to, zda tento den stěhovací padne snad na neděli nebo svátek (§ 16, odst. 3.);

d) u prázdných bytů a jiných tu neuvedených místností je určen pro uvolnění a nastěhování vždy prvý den kvartálu (§ 16, odst. 4.);

e) při bytech měsíčních vždy 1. a 16. den v měsíci (9. hodina), při kratších, počátek výpovědní doby, týdne a dne (§ 25);

f) a konečně při letních bytech, pokud jsou mimo městská myta bratislavská, jsou rozhodnými pro nastěhování a vyprázdnění termíny 1. máje a 31. října (§ 2, odst. 2.).

Nájemné platí se vždy na počátku náj. kvartálu, to jest 1. ledna, dubna, července a října. Jen při bytech sezonních anebo s kratší lhůtou nájemní než čtvrtroční, platí se nájemné počátkem této lhůty na celou výpovědní lhůtu (§§ 2, 25), nejpozději do 8. dne započatého období (§ 17).

Právo ke zvýšení činže je statuem obmezené. Tak pronajímatel nesmí zvyšovati činži před vypršením řádné výpovědní lhůty. Dále nesmí zvyšovati nájemné při bytech se 1/4letní výpovědní lhůtou k 1. lednu a při bytech s 1/2letní výpovědní lhůtou k 1. lednu a 1. červenci (§ 6).

Způsob výpovědi je trojí: buď soukromně nebo soudně dle nařízení uher. ministerstva spravedlnosti z 23. XII. 1894 č. 4873/I v případě použití mimořádného deložovacího práva podle § 7 statutu, anebo konečně veřejným notářem.

Náležitosti soukromé výpovědi statut neupravuje. Dává jenom pro ten případ, že by se strana, které výpověď svědčí, zdráhala vydati o tom písemné potvrzení, vypovídajícímu možnost přibrati si dva svědky, kteří o výpovědi vystaví písemné potvrzení sami. Kdyby přibrání svědků bylo spojeno s obtížemi, musí vypovídající se do 8 dnů ode dne soukromé (nepřijaté) výpovědi obrátiti na okresní soud se žádostí, aby jim byla vyslovena platnost výpovědi. Neučiní-li tak ani onak (svědky nebo soudem), má se za to, že vypovídající strana od své výpovědi upustila (§ 13).

Výpověď soudem nebo veřejným notářem upravuje slovenský civilní soudní řád v X. titulu, §§ 621—638 zák. čl. I. 1911; o těchto však až jindy.

Formy reakce na civilní bezpráví.

Dr. František Štajgr (Trenčín).

Reakce je jedním druhem činnosti. V doslovném překladě znamená správně jeho obsah »zpětnou činnost«, tedy činnost směřující proti něčemu už existujícímu. Jejím účelem je odstranění trvajícíchho stavu. Činnost konaná za určitým účelem může býti uvědomělá nebo neuvědomělá, bezdečná. Tomuto druhému jejímu druhu se také říká činnost instinktivní nebo reflexní a někteří jmenují jen ji reakcí. To považuji za příliš úzké vymezení. Reakcí je podle mého názoru každá uvědomělá nebo neuvědomělá činnost namířená proti trvajícímho stavu a mající za účel odstraniti tento stav.

Poněvadž činnost může býti jak jevem pouze psychickým, tak i jevem vnějšího světa, může jím býti i reakce. Tato tedy neztrácí ničeho na své podstatě, neodpovídá-li jí žádný smysly postižitelný vnější úkon nebo pohyb, a zůstává reakcí i tam, kde je pouze psychickým jevem. Pak je psychickým aktem namí-